

0. 23/44

„Armáda bez tradice
je armádou bez ducha.“

I.

TRADICE V EVROPSKÝCH ARMÁDÁCH

Tři roky pobytu v cizině daly každému z nás možnost, odpoutat se poněkud od onoho jediného vzoru, který jsme mohli ve vojenské tradici ustavičně a podrobně sledovat i studovat, t.j. naší armády doma, a podívat se na něj s větším odstupem doslova časovým a prostorovým, a nejenom to, ale porovnat i posoudit, jakou úlohu hraje tradice v jiných armádách v Evropě, s nimiž jsme se na své pouti setkali.

Bylo to často jen povrchní, pro jiné naléhavě starosti, a krátkodobé pozorování a proto, utkvělo-li i tak něco v hlavě pro budoucnost, je nutno mít za to, že to stálo za povšimnutí. Zachovám to pořadí, jak jsem se s jednotlivými armádami setkal.

I. *Polsko.*

... legjony to rycierski los.

Všiml jsem si v této zemi, s jakou houževnatostí si důstojníci polské armády, přes opačné návrhy z vlastních řad, udrželi svoje „rogatky“ v době, kdy pro nedostatek jiného materiálu a pro zjednodušení výroby většina spojeneckých armád přizpůsobovala vlastní stejnojmenný britskému.

Pamatuji se, že ještě nám v březnu 1939 zasněžené Tatry ani nezmizely s dohledu, když jsme poprvé spatřili „rogatky“, jako hlavní charakteristický znak polského vojáka a důstojníka. Touto tradiční čapkou svých ulánů se polská armáda hrdě hlásila k slavné tradici svého jezdeckva. Když jsme přijeli do Varšavy, často jsme se zastavili u jezdecké sochy knížete Poniatowského, upoutání čestnou stráží, ve dne i v noci bdící nad věčným plamenem a posmrtným klidem polského Neznámého vojína. Stejně se nám líbila tradiční slavnostní společná večere důstojnického sboru v den, jehož datum bylo totožné s číslem pluku.

A s délkou pobytu jsme poznali, jak mohutně byla historicko-vojenská tradice uplatňována v této armádě. Tak často jsme v oněch dnech slyšeli i četli jména, v nichž polský národ hledal posilu pro nadcházející boj proti Germánům. Byla to jména jako Boleslav Chrabrý, Grunewald, Štěpán Bátory „Tatarobijce“, Kościuszko, Piłsudski a Legjony.

Střežme starých tradic a budujme nové

2. *Rusko.*

Za rodinu, za Stalina.

Byla to pro nás velká chvíle, když jsme se setkali s armádou největšího slovanského státu, Sovětského Svazu. Poznali jsme brzy, že se mýlil ten, kdo čekal, že tradice Rudé armády nesáhá dále, než do doby Listopadové revoluce. Bylo to neúspěšnější dílo sovětských vojenských myslitelů, že dali Rudé armádě do vinku prastaré tradice všech vojsk, jež kdy Svatá Rus proti nepříteli matky-vlasti postavila. Četli i slyšali jsme úchvatná slova knížete Alexandra Něvského, bijce řádu Německých rytířů:

„Kdo přijde na Rus jako host, ten jako host přijat bude.

Kdo přijde s mečem, bude mečem přijat a zahuben,
tím heslem umírá i žije Svatá Ruská zem.“

Rudá armáda je právě tak hrdá na Petra Velikého a Poltavu, neporaženého vojévůdce Suvorova a jeho vítězství u Kinburnu, Rimniku, Ismailu, v Itálii a na přechod přes Alpy, Kutuzova a jeho Borodino a hořící Moskvu roku 1812, jako na námořníky z Kronštatu, dělníky z Putilovských závodů, Stalinyovy partyzány, Buděnného jízdu a Čapajevovy kulometčíky.

Nemohl být překvapen úspěchem Rudé armády ten, kdo pochopil Stalinovo prohlášení této války za druhou vlasteneckou válku, když „pervaja otečestvennaja vojna“ skončila katastrofou Napoleonovou v zimě 1812. Ne nadarmo dostala armáda Sovětského Svazu úřední název „Raboče-Krestjanska Krasnaja Armija“, to jest Rudá armáda dělníků a sedláků, ne nadarmo byl Svaz zaplaven skvělými vojensko-propagačními plakáty se strhujícími vlasteneckými hesly, ne nadarmo všechny ruské učebnice obsahovaly na prvních stránkách články o Rudé armádě a jejich hrdinech, ne nadarmo byl „Den Rudé armády“ svátkem na všech školách. Rudá armáda dostala písně, opěvající krásu vlasti, sílu armády a úskočnost nepřítelů a každá jednotka byla pěveckým sborem prvního řádu.

Nevadilo, že po celých prvních dvacet let šel všecken národní důchod a přebytky ve prospěch armády na úkor lidu. Dnes armáda vrací svůj čestný dluh lidu.

To dobře pochopil lid Sovětského Svazu a proto se stala Rudá armáda neporazitelnou.

3. Francie.

L'honneur et la Patrie.

Od minulé války jsme měli doma francouzskou vojenskou misi, vedenou šlechtitným generálem Faucherem a proto náš poměr k francouzské armádě byl tradičně vřelý, neboť nám byla organizačně i ideově, jako republikánská armáda, nejbližší.

Se zatajeným dechem jsem se procházel po „champs de bataille“ kolem Remeše i Verdunu, s pohnutím jsem četl nápis „Ici fut Fleurus“ tam, kde oko marně pátralo po kousku zdiva, kradmo jsem ukrýval kousek zdiva tvrze Douaumont a Vaux do kapsy a nabíral od kapesníku rudou prsí z „trenchée des baïonnettes“.

Na koho z nás nepůsobilo modré mytické světlo, padající na náhrobek Napoleónův v Invalidovně a na rakev velkého maršála Focha, nesenou skupinou chlupáčů, v rohu téhož chrámu.

Co vojenské slávy se skrývalo v „Musée de l'Armée“ a zvláště v „Salle des Drapeaux“, kde byly všechny vítězné prapory a praporce francouzských armád od Velké revoluce. Slova: Valmy, Marengo, Slavkov, Jena, Wagram, právě tak jako Artois, Champagne, Chemin des Dammes, Somme zůstávala pro vždy vryta v srdci každého vojáka, který prošel Invalidovnou a Válečným museem.

Zadával jsem se někdy do očí francouzských vojáků čestné rotý při slavnostním obřadu pod „Arc de Triomphe“ a hledal jsem v nich syny oněch chlupáčů od Verdunu, Ménéhould, Ypru a Arrasu. A když se rota pustila dolů po Champs Élysées za zvuků strhujícího pochodu „Régiment Sambre et Meuse“ vydržel jsem s nimi pochodovati až ke kasárnám. I na těch kasárnách, jako na všech ostatních bylo viděti kus staré vojenské tradice. Oboustranně vchodu byly umístěny tabulky s jmény bitev a tažení, jichž se pluk účastnil. A nahoře nejvýše nade vším se třepetala každodenně trikolora, jako nejvyšší symbol cti a tradice francouzského vojáka.

4. Velká Británie.

For God, King and Country.

Nevěděli jsme mnoho o britské vojenské tradici, když jsme přijeli do Velké Británie. Ukázalo se, že to nebylo proto, že by tu tradice nebylo. Pravý opak vysvitl nám už z první podrobnější prohlídky britského vojáka v přístavě, do něhož jsme z Francie

přijeli. Už ta přílba, švihácky poněkud na stranu, mluvila o nově mentalitě vojáka, s jakou jsme se dosud nesetkali — a také o tradici. A pak, když jsme je začali potkávat, zdalo se nám, že dva z nich nebyli stejní. Vždy se lišili odznaky na čepici, knoflíky, čepici samotnou, jménem pluku na rameni anebo dokonce tím, že byli v sukních. Co tu bylo nových prvků, zřejmě tradičních. V této zemi jsme začali poznávat, jak může býti tradice vyvinuta a to nejenom v armádě, ale při všech veřejných obřadech.

Novinkou pro nás byly gardové pluky, právě tak, jako nejrůznější jména pluků a to nejen podle oblastí, z nichž pocházely (na př. Royal Warwickshire, Royal Berkshire a pod.), ale i podle výzbroje, kterou buď v historii či v přítomnosti pluk byl vyzbrojen. (Na př. Queen's Rifle, Welsh Fusiliers, Grenadier Guards, Durham Light Infantry, Royal Horse Guards.)

Skotští horalé, organisovaní v horalských plucích a divisích, si přinesli do své služby vojenské nejenom skládané tartanové sukně, čapky a barety nejrůznějších tvarů a barev, ale i nejrůznovější zjev celé britské armády — dudy. Slyší-li skotský horal (na př. Gordon Highlanders, Queen's Own Camerons, Seaforth Camerons a j.) zvuk svých zamilovaných dud s bubny, není pro něho na bojišti překážky, které by nezdolal.

Krásná je tradice plukovních kaplí a památníků v hlavních chrámech hrabství či kraji, z jichž rodáků byl pluk postaven, kde jsou uloženy slavné bitevní historické prapory pozemních jednotek i loďstva, s pamětní knihou na žulovém podstavci s vytvářenými jmény bojišť pluku.

Tak se mládež již od ranných let učí ctíti vojenskou tradici a slávu britské armády a loďstva.

5. Německo.

Ich kann meinen Zweck erfüllen, ich kann zum Besten des Staates sterben.

Byli jsme v příliš těsném styku s Německem, než aby nám bylo uniklo, jakou úlohu hrála tradice v německé branné moci.

Suchý fakt, že vojenský odborný týdeník „Militär-Wochenblatt“ vydává letos svůj 138. ročník, mluví za mnoho vět. Vzpomeňme jen, co znamenala pro německou armádu slova a jména jako: Friedrich Wilhelm I. a „Alte Dessauer“, Friedrich II., Gneisenau a Scharnhorst, Carl von Clausewitz, Moltke, Schlieffen, Ludendorff a Seeckt.

Je tu velký rozdíl proti všem ostatním armádám. Spočívá v tom, že z tradice německé armády vane chlad, pochmurnost, strohost, ale při tom velkolepá a účinná okázalost při příležitostech, při nichž se Německo v míru plně vyžívalo jako: Fried- richstag, Heldengedenktag, Schlieffentag.

Ona pochmurnost vojenské tradice pruské, plynoucí z bezohlednosti velení a ze zarputi- losti v umírání, tvoří z německého vojáka při materiální převaze a dobrém vedení výjimečného vykonavatele a to jak při vítězství, tak i v porážce.

II.

O TRADICI VŠEOBECNĚ

Zhruba možno rozdělit tradici do těchto skupin: historická, vojenská, krajinská, vnitřní a tradice přátelských styků.

1. *Tradice historická.*

Tradice je odkaz našich předků. Od úsvitu našich dějin chránili naši předkové statečně svou domovinu a v lasech země, v níž se zrodili, volili raději smrt než porobu. (A-I-1, čl. 25.)

Nese-li se dějinami státu či národa určitá idea, na příklad náboženský nebo politický pokrok, soupeření či boj s jiným národem, boj o existenci národní či státní, boj o získání, rozšíření nebo udržení říše, tvoří tato idea současně náplň historické tradice onoho státu či národa.

Zářivý příklad statečnosti a chrabrosti, ale také nejskvělejšího nadání vojenského daly naše voje husitské. Jako obránci své domo- viny stali se Husité neprobořitelnými. (A-I-1, čl. 25.)

Není to však jediné období, z něhož k nám promlouvá současně udatnost a odbornost našich panovníků a lidu. Téměř v každém století našich dějin najdeme význačnou událost, znamenající vojenský čin prvního řádu. Stačí připomenouti dobu Břetislava, Vratislava krále, Soběslava I., Vladislava krále, Václava I., Přemysla II. a pak samotnou dobu husitskou. Ta je tak naplněna vojenskými činy a událostmi, že ji možno rozdělit na čtyři údobí: Žižkovo, Prokopovo, Jiskrovo a Jiříkovo.

Bohužel posloupnost a vývoj této ryze české tradice byly přerušeny na staletí ztrátou státní samostatnosti a tím i vlastního vojska, které už od dosednutí prvního Habsburka Ferdinanda I. na český trůn ztratilo svůj dosavadní výlučně národní ráz.

2. *Tradice vojenská.*

Bylo velkým štěstím, že při budování našeho novodobého vojska se dovedli jeho tvůrci úplně odpoutat od vojenské tradice, v níž byli vychováni, to jest rakousko-uherské, a přenést se při tvoření vojenské tradice hluboko do dějin. A bylo vskutku nač navázati:

Už v 15. století jsme měli svůj první mobilizační rozkaz, svůj první polní řád, svoji jízdu i dělostřelectvo, jehož „houfnice“, jako název děla, přešla s menšími obměnami do všech vojenských jazyků světa, měli jsme svoje polní rotu, útočnou vozbu, praporec i standarty.

S celým tímto darem minulosti a s prapory, pokrytými slávou tří světových front, se vrátilo naše zahraniční vojsko do vlasti po minulé válce, čímž byl dán poctivý základ budování vojenské tradice v osvobozeném státě.

Co znamená odklon či vlačnost či nezájem o pokračování a rozšíření československé vojenské tradice za této války, cítíme nejlépe sami na sobě. Měli jsme divisi o dvou plucích ve Francii, máme samostatnou brigádu ve Velké Británii a vojenskou jednotku na Středním Východě a v Sovětském svazu. Mimo iniciativní čin města Arrasu a míst našich posádek, od nichž jsme dostali prapor a praporec, k nimž přibýly v této zemi standarty dělostřeleckého pluku a SPO, nebylo jediného význačného činu na poli tradice, jenž by v budoucnu ve vlasti byl základem k správnému využití.

3. *Tradice krajinská.*

V této zemi jsme nejlépe poznali, v čem spočívá síla a krása krajinské tradice. Tento způsob tradice nemohl býti v naší armádě doma dosti dobře pěstován pro odlišný způsob doplňování vojskových těles, kdy, ze známých důvodů, branci z Čech sloužili na Slovensku a Podkarpatské Rusi, Podkarpatští Rusini v Praze, Maďari v zněmčeném území a Němci na jižním Slovensku. Věříme, že v budoucnu bude armáda cizího živlu ušetřena a bude proto možno využití vděčného a krásného způsobu tradice krajinské. Stačí připomenouti popularitu krajinských pluků plzeňského, píseckého, berounského, pražských dětí, hanáckého a podobně.

Branci z jednoho kraje lnou k sobě ne- sporně větším přátelstvím, neboť znají každý kout svého kraje, o němž si mohou po večerech vyprávěti, jeho nářečí a zvyky.

Proč by takový krajinský pluk nemohl při slavnostních příležitostech mít skupinu vojáků, družstvo či čet v krojích, symbolisujících kraj? Proč by šumavské pluky nemohly mít své dudáky a tatranské své gajdoše, proč by příslušníci horských útvarů nemohli nositi „valašky“ i mimo službu, prostě proč by co nejvíce útvarů nemohlo mít nějakou tradiční zvláštnost, na niž by byli hrdí a která by svou přitažlivostí poutala mládež tak, aby dychtila sloužit v určitém pluku, právě pro tu či onu zvláštnost.

4. *Tradice vnitřní.*

Mimo svou tradici rozsahu celostátního nebo celoarmádního musí vojskové těleso dbáti o vnitřní tradici svého útvaru, tak, jak na to myslí článek 24 předpisu A-I-1: „O historických pojmenováních oddílů a setnin rozhoduje ministerstvo národní obrany na návrh velitelů útvarů.“ Jen velmi málo útvarů u nás mělo pojmenování i oddílů a setnin. Tato pojmenování by vyplývala z tradičního jména pluku, činů jeho příslušníků, jeho bojových vlastností, úkolů, pro něž je určen a pod. Tak na příklad roty pluku Jana Žižky z Trocnova by nesly jména proslulých husitských hejtmánů Chvala z Machovic, Kuneše z Bělovíz, Mikuláše z Hutí, Zbyňka z Buchova, Krušiny z Lichtenburka, Čapka ze Sán, Petra Obrovce, Jana Roháče z Dubé a jiných. Útvary útočné vozby by mohly nésti jména husitských bitev, v nichž se proslavila vozová hradba, útočná vozba své doby.

Kromě praporu, praporce či standardy měl by útvar své heslo, signál, plukovní pochod, plukovní píseň, odznak, čestný odznak, čestné členství či příslušenství a pod.

Podle povahy branců měl by útvar, mimo plukovní hudbu, svůj pěvecký sbor, dramatický sbor, sportovní mužstva s tradičním dressem a sportovní vlajkou.

5. *Tradice přátelských styků.*

O popularitě a úspěchu tradice přátelských styků se spojeneckými armádami podal největší důkaz Armádní den při posledním Vsesokolském sletu v r. 1938, kde vystoupili zástupci malodohodových armád. Měli jsme dva pluky, zasvěcené tradici přátelských styků a není důvodů, proč po této válce by ze stejných důvodů nemohl býti v naší armádě pluk „Velká Británie“, „SSSR“, „Francouzský“ a „Polský“. Při mezinárodních příležitostech zajížděly by deputace

těchto útvarů do příslušných států. Současné by se tyto útvary staly jakýmsi průchodištěm pro vojáky spojeneckých národů při vzájemných přátelských zájezdech a stážích. U těchto útvarů by byl trvale přidělen jeden důstojník příslušné spojenecké či spřátelené armády, spolupracující s osvětovým důstojníkem pluku, pořádající jazykové a přednáškové běhy o své zemi, národě a armádě.

III.

MOŽNOSTI TRADICE V ČS. ARMÁDĚ V BUDOUCNU

Jako nebylo v minulé válce krokem zpět, zašlo-li se při obnovování či zakládání tradice o několik století zpět, nebude tomu tím spíše nyní, vrátíme-li se v tomto smyslu tam, kde jsme přestali v tradici v r. 1938. Pro připomínku uvedu jména pluků s historickým pojmenováním:

Pěší pluk 1 „Mistra Jana Husi“, pěší pluk 2 „Jiřího z Poděbrad“, pěší pluk 3 „Jana Žižky z Trocnova“, pěší pluk 4 „Prokopa Velikého“, pěší pluk 5 „T. G. Masaryka“, pěší pluk 6 „Hanácký gen. Maurice Janina“, pěší pluk 7 „Tatranský“, pěší pluk 8 „Slezský“, pěší pluk 9 „Karla Havlíčka Borovského“, pěší pluk 10 „Jana Sladkého Koziny“, pěší pluk 11 „Františka Palackého“, pěší pluk 12 „M. R. Štefánika“, pěší pluk 21 „Maršála Focha“, pěší pluk 22 „Argonský“, pěší pluk 23 „Amerických Slováků“, pěší pluk 28 „Tyrše a Fügnera“, pěší pluk 29 „Josefa Jiřího Švece“, pěší pluk 30 „Aloise Jirásky“, pěší pluk 31 „Arco“, pěší pluk 32 „Gardský“, pěší pluk 33 „Doss Alto“, pěší pluk 34 „Střelce Jana Čapka“, pěší pluk 35 „Foligno“, pěší pluk 39 „Vyzvědný generála Grazianiho“, pěší pluk 41 „Dra. Edvarda Beneše“, pěší pluk 45 „Rumunský“, pěší pluk 48 „Jugoslavia“.

Právě tak nesly historická pojmenování některé hraničářské prapory, dragounské a dělostřelecké pluky. Vezmeme-li za základ shora vyjmenované pluky s historickým pojmenováním, můžeme je rozdělit na několik skupin podle původu pojmenování a to: z československých dějin, podle národních vůdců, podle slavných bitev z minulé války, podle původu příslušníků, podle Spojenců z Malé Dohody a podle vynikajících vojáků a velitelů.

Udělením historických pojmenování zbývajícím pěším plukům a navázáním na dosavadní, bude možno této tradici plukovní

nadřadit tradiční divisi, jak uvedu na příkladě:

p. pl. 1 „Mistra Jana Husi“ p. pl. 2 „Jiřího z Poděbrad“ a p. pl. 3 „Jana Žižky z Trocnova“ by tvořily „*Tábovskou divisi*“;

p. pl. 4 „Prokopa Velikého“ p. pl. 30 „Aloise Jirásky“ a p. pl. 13 „Bedřicha Smetany“ by tvořily „*Divisi Blanickou*“;

p. pl. 5 „T. G. M.“ p. pl. 41 „Dra. E. Beneše“ a p. pl. 12 „M. R. Štefánika“: „*Divisi Osvoboditelů*“;

p. pl. 8 „Slezský“ p. pl. 11 „Frant. Palackého“ a p. pl. 40 „Valašský“: „*Divisi Bezkydskou*“;

p. pl. 31 „Arco“ p. pl. 32 „Gardský“ a p. pl. 33 „Doss' Alto“: „*Alpínskou*“;

p. pl. 7 „Tatranský“ p. pl. 25 „Povážský“ a p. pl. 26 „Juraje Jánošika“: „*Divisi Slovenskou*“;

p. pl. 21 „Maršála Foche“ p. pl. 39 „Vyzvědný gen. Grazianiho“ a p. pl. 6 „Hanácký gen. M. Janina“: „*Divisi Legionářskou*“;

p. pl. 34 „Střelce J. Čapky“ p. pl. 29 „J. J. Švece“ a p. pl. 28 „Tyrše a Fügnera“: „*Divisi Sokolskou*“;

p. pl. 10 „J. Sladkého Koziny“ p. pl. 14 „Šumavský“ a p. pl. 15 „Psohlavců“: „*Divisi Chodskou*“;

p. pl. 16 „Jana Jiskry z Brandýsa“ p. pl. 17 „Jana Talafúse“ a p. pl. 18 „Petra Aksamita“: „*Divisi Bratrstvo*“;

p. pl. 19 „Rusínskoj“ p. pl. 20 „Partyzánskoj“ a p. pl. 36 „Karpatskoj“: „*Divisi Východní*“;

p. pl. 27 „Jana Amose Komenského“ p. pl. 37 „Přemysla Otakara II.“ a p. pl. 37 „Šohajů“: „*Divisi Slováckou*“;

p. pl. 48 „Jugoslavia“ p. pl. 47 „Polský“ a p. pl. 46 „Bulgaria“: „*Divisi Slovanskou*“;

p. pl. 45 „Velká Británie“ p. pl. 44 „Francouzský“ a p. pl. 43 „SSSR“: „*Divisi Spojenců*“ a tak podobně.

V rámci takto vytvořených divisi by byl osvětový důstojník divise a každého útvaru povinen rozvinouti celou svoji činnost tak, aby dal náplň staré tradici a budoval novou.

V jedné anglické knize o Napoleonovi jsem nedávno četl tato jeho slova: „*The state should definitely determine whether it wanted its children to be reared as republicans or monarchists, as catholics or free-thinkers. To this end it should recruit a body of teachers pledged to work for the realisation of the state ideal. Without such an undertaking a country would be constantly exposed to disorder and revolution.*“

Tento sbor zvláštních učitelů a profesorů, školených v branné výchově i pěstování vojenské tradice ve zvláštním běhu při vojenské akademii, a znalých dokonale národních dějin, by byl pověřen zpopularisováním branné moci při povinných vyučovacích hodinách v školách všech stupňů, přednáškami v tělocvičných jednotách, pořádáním táborů mládeže a pořádáním prázdninového cestování po vlasti.

Obdobným by byl i úkol osvětových důstojníků divisi a útvarů. Podle výsledků vojenského výcviku a různých střeleckých a sportovních závodů a soutěží byl by vybrán určitý počet nejlepších, s nimiž by jeden důstojník provedl v letním období cestu „Napříč vlastí“ způsobem vojensko-turistickým, se slevami či úplně zdarma na všech dopravních prostředcích a v turistických noclehárnách či zvláště k tomu účelu vybudovaných vojenských srubech tam, kde nebude možnosti ubytování ve vojenských budovách.

Příklady takových cest „Napříč vlastí“ pro mužstvo z Moravy: Jihlava-Tábor-Šumava - Plzeň - Praha - Hradec Králové - Opava - Ostrava - Tatry - Karpaty - Košice - Muráň - Zvoleň - Trenčín - Bradlo - Bratislava a zpět do posádky;

pro mužstvo ze Slovenska a Podkarpatské Rusi: Tatry - Bezkydy - Jeseníky - Hradec Králové - Pardubice - Kutná Hora - Praha - Říp - Plzeň - Domažlice - Tábor - Jihlava - Brno - Kyjov - Děvín - Bratislava - Bradlo - Trenčín a zpět do posádky;

pro mužstvo z Čech: Brno-Moravské Slovácko - Děvín - Bratislava - Bradlo - Trenčín - Lučenec - Muráň - Košice - Užhorod - Jasina-Prešov-Levoča-Vysoké Tatry-Bezkydy a zpět do posádky.

Je to jen zhruba načrtnutých několik příkladů, prozrazujících však, co by bylo cílem těchto cest. Branec, jenž by se jich účastnil, nikdy by na svou cestu „Napříč vlastí“, kterou vykonal jako voják republiky, nezapomněl. Měl by tak možnost aspoň jednou v životě a to právě v době své služby státu, shlédnouti místa, kde se odehrávaly a tvořily dějiny národa. A tak by byla naplněna i slova vojenského služebního řádu, který praví:

„*Československý voják bude jen tehdy kráčet v slépečích svých předků a uchová příštím pokolením naši slavnou vojenskou tradici, když každá píď naší země mu bude drahá a svatá.*“